

Nr 14.

Av herr **Ström, Fredrik**, om nya instruktioner för Djurgårdskommissionen.

Den tomtpolitik Djurgårdskommissionen sedan flera år bedrivit framför allt i Stockholm har medfört ett starkt uppdrivande av tomtpriserna, i synnerhet som staten numera och sedan rätt länge äger den övervägande delen av all mark inom Stockholms stad och därför kunnat diktera markpriserna efter behag. Denna i mycket hänsynslösa och utpräglat kapitalistiska tomtpolitik har i hög grad medverkat till de mycket höga hyrorna i Stockholm, vilka ligga som en järntyngd över stadens befolkning. Dessa höga hyror ha i sin tur medverkat till de höga levnadskostnaderna i Stockholm, och dessa ha krävt ständigt stigande löner, pensioner och dyrtidstillägg. Staten har därför i verkligheten icke gjort någon ekonomisk förtjänst på sin krassa tomtpolitik utan i form av stigande löner och pensioner fått till alla de många statens ämbetsmän och anställda som finnas i Stockholm betala ut vad den förtjänat på sina markspekulationer. Statens tomtpolitik har drivit upp tomtvärdena och det allmänna marknadspriset över hela linjen, och både enskilda och kommuner ha i viss mån följt efter. Härigenom har den allmänna bostadsfördyringen ytterligare ökats.

Till detta kommer att Djurgårdskommissionen med sin exploateringspolitik gått mycket hårt fram över oersättliga naturvärden. Ladugårdsgärdes mycket hänsynslösa exploatering har förstört historiska och naturvärden av betydande räckvidd, och ännu flera dylika värden äro starkt hotade genom en ifrågasatt ytterligare exploatering. Genom en dylik hotas även militära och kommersiella intressen av stor vikt. Gärdet är nämligen av betydelse för militära övningar och uppvisningar samt för nationella manifestationer och kommersiella utställningar.

Det synes vara ett allmänt intresse, att en spekulativ tomtpolitik i varje fall icke bedrivs av staten. Staten accepterar genom sin bostadspolitik principiellt en politik med billiga hyror. Det är en motsägelse att samtidigt bedriva en aggressiv spekulativ politik i markegendom. En samhällsvådlig tomtspekulativ politik uppkallar medborgarnas livliga ogillande och föder harm och hat mot staten. Sådant kan icke vara till gagn, men väl till stor skada. Tomtspekulation är till yttermera visso alldeles oförenlig med en demokratisk samhällssyn. Att med läpparna bekänna demokratin men i handling motverka den föder misstro mot politiken ej minst hos gemene man. Då det alltid och särskilt i dessa tider är av den största vikt, att tron på och förtröstan till demokratin bli bestående, är det dubbelt farligt att bedriva en tomtpolitik sådan som Djurgårdskommissionen länge bedrivit. Man vill hoppas, att en ny anda numera gjort sitt inträde i kommissionen, men riksdagen bör, synes det mig, tydligt uttala, att staten genom sin tomtpolitik bör

bidraga till billigare bostadskostnader och betydande naturvårdens bevarande någonlunda orubbade.

I anslutning till vad sålunda anförts får jag värdsamt hemställa,

att riksdagen måtte anhålla hos Kungl. Maj:t om utredning och förslag till nya instruktioner för Djurgårdskommissionen till förhindrande av tomtspekulation, uppdrivande av bostadshyrorna och skövlande av oersättliga naturvärden.

Stockholm den 16 januari 1943.

Fredrik Ström.
